

ligt. Dette var imidlertid noget, som det ikke var nemt for mig at give Anvisning paa, for her kan vi ikke regne med hele Tal, men kun med Brøker. Maalestokken er glidende. Men i det, at man søger at forstaa Forbrydelsens Aarsag, ligger der i Virkeligheden allerede et betydeligt Fremskridt.

Det er af Vigtighed, at man først og fremmest forstaa, hvad der er sket, forstaa, hvorledes de Mennesker, der begaar en Forbrydelse, maa være beskafne, ikke blot hvorledes deres Karakter maa være, men ogsaa hvorledes deres Temperament, deres Naturanlæg, deres ydre Vilkaar, deres Opdragelse og deres sociale Forhold er, for at kunne behandle et saadant Menneske paa den rette Maade. Dette er noget ganske andet end den blinde Retfærdighed, som kun spørger om, hvad der er sket, og saa slaar til, straffer. Det er denne Forstaaelse, der er i Færd med at bryde frem og som blandt andet giver sig Udslag i Kravet om en Straffelovgivning, hvor denne Forstaaelse ogsaa faar Indflydelse.

Erfaringen, en Erfaring som ikke er gammel, — saa vidt jeg ved, stammer den nemlig kun fra de sidste 60—70 Aar — har vist, at der er visse Mennesker, som man hverken kan regne til de sindssyge eller til den sædvanlige Kategori af Forbrydere, Mennesker, som hverken et Hospital eller et Fængsel egentlig passer for, men som dog inde i sig, i deres Natur har noget, som gør, at de ikke kan opfylde Samfundslivets mest elementære Krav, idet de er i Besiddelse af saa stærke Drifter og har saa liden Evne til at præstere det Kvantum af Selvbeherskelse, Samfundet maa kræve af dem, der skal leve ude i Samfundet, og som derfor ganske overordentlig let, naar de lever under uheldige økonomiske Forhold eller andre uheldige Forhold, kommer i Strid med Statens Love, og som Samfundet derfor hidtil har staaet underlig hjælpeløst overfor. Altfor ofte har Samfundet, naar det ikke kunde faa en vis bestemt Erklæring om visse Arter af Sindssyge, behandlet disse Mennesker, som om de handlede under Indflydelse af et — selvfølgelig forbrydersk — Sindelag, som dog skulde kunne forstaaes ud fra den normale Psykologis Synspunkt.

Det nye Retfærdighedsprincip kræver her og har til Dels sat det igennem ved Straffuldbrydelsen indenfor Fængslets Rammer, at Straffen skal fuldbyrdes paa de forskellige alt efter deres forskellige Naturer. Straffuldbrydelsen er jo nu i de forskellige Fængsler individualiseret nogenlunde efter den enkeltes Natur, idet man har gjort den i og for sig selvfølgelig Erfaring, at det samme ikke virker paa samme Maade overfor forskellige Mennesker.

En Fortsættelse af denne Individualisering er det, naar der nu kræves ikke blot herhjemme,

men ogsaa udenfor vort Land, hvad der i et enkelt Land, Norge, er realiseret, særlige Anstalter, ikke egentlige Fængsler og heller ikke egentlige Sindssygeanstalter, hvor saadanne Mennesker, som viser Symptomer i Retning af Forsøg paa at begaa større eller mindre Forbrydelser, kan blive indsat for at være sikrede imod deres egen Natur, og for at Samfundet kan sikre sig imod dem. Det, jeg her sigter til, er altsaa en Art Anstalter, hvor det kan være muligt at behandle denne Gruppe af Mennesker, som ikke falder ind under de Rubrikker, man hidtil har opstillet, og hvor det kan blive muligt at sikre dem mod deres egen ulykkelige Natur, samtidig med at Samfundet sikrer sig imod dem.

Fra deres Side, hos hvem Straffeteorien væsentligt er bygget paa Gengældelsestanken og Afskrækkelsesteorien, siges der ofte om dem, der tager Ordet i den af mig her antydede Retning: det er Sentimentalitet, Forbrydervenlighed, falsk Humanitet.

Dette er der imidlertid slet ikke Tale om. Der er her kun Tale om en Forstaaelse af, hvad det er for Mennesker, vi har overfor os. Det er saa langt fra afgjort, at en Udførelse i Virkeligheden af den Tanke, jeg her har udtalt, vil blive mildere end den nuværende Straffegengældelse, at den snarere vil blive strængere, thi det er en stor Strengthed, naar et Menneske paa Grund af Forseelser, han har gjort Forsøg paa, eller paa Grund af mindre Forseelser, han har gjort, skal berøves sin Fritid for lang Tid, maaske for Livstid. Det er en meget stræng Adfærd at vise mod disse ulykkelige Mennesker, og det er saa langt fra, at det kan kaldes misforstaaet Humanitet over for dem, at der maaske snarere kan gøres Indvendinger imod det af den modsatte Grund. Det store Spørgsmaal maa være, om Samfundet har Ret til at handle saaledes overfor disse Mennesker. Hvis man besvarer det Spørgsmaal med Ja, saa kan det kun være, fordi Samfundet maa siges at have Ret til at sikre sig selv og sine Medlemmer mod disse farlige Naturer og til til lige at sikre disse farlige Naturer imod den Fare, imod de Ulykker, de kan bringe sig selv i. Her falder Samfundets og det enkelte Individ's Krav sammen. Samfundet forebygger, betrygger sig selv, samtidig med at det giver disse Mennesker en saa begrænset Eksistens, at de farlige Muligheder, der findes hos dem, ikke kan komme til fuld Udvikling. Nu venter Samfundet derimod paa, at de skal gøre noget, som aldeles ikke kan genoprettes, venter paa, at de skal foretage en saa forfærdelig Handling, at det kan blive berettiget at eksekvere selv den mest absolute af alle Domme. Men jeg mener, at har Samfundet Ret til at fuldbyrde Dødsdommen over et Menneske, naar han har fuldbragt den mest forfærdelige af